

Kommittédirektiv

Kvinnor och män på maktpositioner i det svenska samhället

**Dir.
2006:23**

Beslut vid regeringssammanträde den 23 februari 2006

Sammanfattning av uppdraget

En utredare skall kartlägga och redovisa fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner inom olika sektorer av samhället. Utredaren skall analysera och kommentera resultatet av kartläggningen av de olika sektorerna var för sig. Vidare skall utredaren analysera och kommentera den sammantagna bilden som kartläggningen visar av fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner i Sverige.

Utredaren skall redovisa sitt arbete senast den 1 november 2006.

Behovet av en utredning

Ett av delmålen för jämställdhetspolitiken är en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män (prop. 1993/94:147 Delad makt delat ansvar). En jämn fördelning av makt och inflytande mellan könen är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa. För samhället handlar det också om att ta tillvara både kvinnors och mäns kompetens. Nomineringar, utnämningar och rekryteringar måste göras utifrån den samlade kompetensen hos arbetskraften, så att man får den bästa sammansättningen på alla nivåer. Detta främjar den ekonomiska tillväxten.

Debatten om kvinnor och män på maktpositioner har intensifierats de senaste åren. Regeringen har beviljat medel till flera

omfattande projekt för att inspirera till ökad jämställdhet på ledande positioner. Ny lagstiftning har införts. År 2004 infördes i årsredovisningslagen (1995:1554) en ny bestämmelse om att det i årsredovisningen skall lämnas uppgift om könsfördelningen bland styrelseledamöter, verkställande direktörer och andra personer i företagets ledning.

Det är viktigt att få kunskap om hur könsfördelningen på maktpositionerna ser ut i dag, och vilken utveckling som skett de senaste åren. Som utgångspunkt för regeringens fortsatta arbete inom jämställdhetsområdet behövs en aktuell, samlad och lättillgänglig statistik över fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner i Sverige.

Uppdraget

En särskild utredare skall kartlägga och presentera fördelningen av kvinnor och män på olika maktpositioner inom samhällets olika sektorer.

Med maktpositioner avses de formella, institutionella positioner, som innebär tillgång till institutionernas resurser och beslutsfattande som får konsekvenser för flertalet människor. Innehavarna av dessa maktpositioner påverkar genom sina beslut direkt människors liv i fråga om arbete, fritid och boende, men också indirekt genom de övergripande politiska och ekonomiska besluten. Det handlar således om ett toppskikt över en viss nivå, som har avgörande eller mycket stor makt över ekonomiska resurser och symboliska belöningar och över utformningen och tolkningen av samhällets regelsystem. I skiktet ingår också de som har stor makt att i avgörande eller mycket betydande grad påverka samhällets allmänna opinion och synsätt. Denna definition ansluter till den som används i maktutredningens huvudrapport *Demokrati och makt i Sverige* (SOU 1990:44) samt i Elitprojektet vid Göteborgs universitet.

Ett förberedande arbete avseende lämplig avgränsning av sektorer har gjorts inom Regeringskansliet. Följande lämpliga sektorer har avgränsats för kartläggningen av kvinnor och män på de högsta positionerna: regering och riksdag, domstols-

väsande, myndigheter, kommuner, landsting, näringsliv inklusive statliga och kommunala bolag, medier, politiska partier, arbetsmarknadens parter samt större institutioner och organisationer inom kultursektorn, inom boendet och inom idrotten. Kartläggningen innefattar också utbildningsväsendet från grundskola till universitet, men också folkbildningen. De regionala partnerskapen och de regionala samverkansorganens könsfördelning skall också belysas. I förekommande fall skall inom varje område såväl maktpositioner bland politiker som bland tjänstemän kartläggas.

När det gäller näringslivet skall dels maktpositionerna i börsföretagen kartläggas, dels vissa resultat av de nationella kartläggningarna i betänkandet Mansdominans i förändring (SOU 2003:16) följas upp.

Antalet intresseorganisationer och föreningar i Sverige är omfattande. En kartläggning av könsfördelningen i ledningen för Sveriges alla intresseorganisationer kan inte göras i detta sammanhang, utan måste, om dessa organisationer skall kartläggas, bli föremål för en egen utredning. Ovan har nämnts att arbetsmarknadens parter och politiska partier bör ingå. Med tanke på utredningens inriktning på vardagen för flertalet människor bör utöver dessa, större organisationer inom idrotten, inom boendet och inom kultursektorn kartläggas.

En kartläggning av könsfördelningen på vissa maktpositioner gjordes 2001 inom ramen för Elitprojektet vid Göteborgs universitet. Utredaren skall, där så är möjligt, följa upp siffrorna från Elitprojektets kartläggning.

Utredaren skall ta del av för uppdraget relevanta utredningar och samverka med berörda kommittéer inom respektive område.

De här angivna områdena är av stor betydelse för att ge en samlad överblick över könsfördelningen på maktpositioner i Sverige. En sådan överblick kan också bilda underlag för vidare analyser och eventuella senare åtgärder.

Utifrån dessa riktlinjer får utredaren göra den avgränsning av maktpositioner inom de olika sektorerna som befinns lämplig.

Utredaren skall analysera och kommentera situationen inom varje område utifrån de uppgifter som tas fram. På samma sätt skall en samlad analys och kommentar göras när det gäller den totala bild som kartläggningen visar av fördelningen mellan kvinnor och män på ledande positioner i Sverige.

Arbetets genomförande och tidsplan

Utredaren skall redovisa sitt arbete senast den 1 november 2006.

(Näringsdepartementet)